

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 3. Lerinenses Monachi fuerint ne Augustiniani? Illorum initia eâ occasione indagata, ac de variis Monasteriorum Galliæ regulis usque ad Pontificatum Sancti Gregorii Magni plura adnotata. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

guitas nostrarum vivium suggererat. Sed de his jam fatis.

Baronius Hilarii dignitatem ex literis Prosperi abrafit ex pravâ verborum Eucherii intelligentiâ; hic enim in Epistolâ paræneticâ ad Valerianum recitatis plurimorum exemplis, qui divitiis, ac supremarum dignitatum titulis dimissis sacris se se addixerant, *Hilarius*, inquit, *nuper*, & in Italiâ nunc *Antistes Petronius* ambo ex illâ plenissimâ, ut ajunt, mundanæ potestatis sede unus in religionis, alter in sacerdotii nomen ascendit, addit hoc scholion Annalium scriptor: *Hæc Eucherius cum creatus est Petronius Episcopus Bononiensis perseverante Hilario in vitâ Monasticâ*: Ad annum 426. num. 22. At Petronius electus est Episcopus Bononiensis anno 430. ut tradit Sigonius magni nominis scriptor in historiâ Bononiensi. Verum quis non videat oppositum, & quidem apertè colligi ex Eucherii verbis, etenim *nuper* refertur ad nunc, quasi diceret, Hilarius nuper Episcopus in Galliâ, & nunc Petronius in Italiâ, aliâs sensus, ac proprietatis dictionis omninò corruptitur. Quare cum Petronius anno 430. Episcopus renunciatus fuerit, anno 429. idem Hilarius Antistes dictus est.

Sed quid de meis Augustinianis dicam? Etenim Marquez, Herrera, Crusenius, Staibanus cæterique, quos novissimè Aloysius Torellus in sæculis Augustinianis ad annum 400. & seq. secutus est, cum in Epistolâ Hilarii ad Augustinum legerent: *Sufficiat mihi pena mea, quod à presentie tuæ deliciis exulatus, ubi salubribus tuis uberibus nutrebar, non solum absentia tuâ crucior, &c.* queis se Augustini discipulum in Africâ fuisse significat, Augustinianum illum Monachum arguentes, nec ab altero Hilario distinguentes, eundem Arelatensem Archiepiscopum faciunt: imò Torellus cæteris animosior Augustini regulam Lerinensi Monasterio ab eodem Hilario ex Africâ invectam ad annum quadringentesimum imaginatur Tomo I. sæcul. Augustinæ. anno eodem. Verum isthæc à nemine admitti possunt. Hilarius Arelatenfis Episcopus nunquam fuit in Africâ, neque ab Augustino Monasticam vestem accepit; id enim minimè tacuisset Sanctus Honoratus Episcopus Massiliensis, qui Hilarii vitam diligentissimè descripsit, quem quidem Hilarii *meritorem* vocat Gennadius cap. 99. de Illustr. Scriptoribus. Hilarius ipse in oratione de laudibus Sancti Honorati ad Arelatenfes recitatâ testatur, se deliciis terrenis immersum ad Monasticam vitam peragendam ab Honorato Abbate persuasum. *Venit*, inquit, *meque in illis jam amissis nimis amicum seculo, & contumacem Deo ut seductor, & verax ad amorem Christi blandâ manu tentat.* Illud verò de illatâ Galliis ab Hilario anno 400. Augustini regulâ falsum est: eo anno exeunte, aut insequenti Hilarius natus erat; nam quadragesimo octavo ætatis anno eundem obiisse scribit Sanctus Honoratus, mortuum autem anno 449. ex Sancti Leonis Papæ Epistolâ inferius cap. 12. dicemus. Hinc cadunt conjecturæ illæ, quibus nostri moti sunt ad Hilarii Augustinianum Monachatum asserendum, quod unâ cum Prospero strenuissimus fuerit Augustinianæ doctrinæ defensor, nam teste Prospero unus eorum fuit, qui Augustini de prædestinatione doctrinam in questionem traheret.

Cum Hilario adversus Sancti Augustini doctrinam sensere ejusdem concellitæ Faustus, & Vincentius Monachi, ut indicavimus; Hilarii verò amicissimus Eucherius, cujus præsertim precibus Cassianus collationem XIII. exaravit, à Sancti Augustini de prædestinatione gratuitâ sententiâ non recessit, ut cap. 12. dicitur.

Lerinenses Monachi fuerint ne Augustiniani? Illorum initia eâ occasione indagata, ac de variis Monasteriorum Gallia regulis usque ad Pontificatum Sancti Gregorii Magni plura adnotata. Agaunenses, itemque Furenses in Galliâ Monachos Augustinianos fuisse ex eorundem Regulâ demonstratur.

Intelligo, Augustinianos nostros Lerinense Monasterium sub Augustini regulam antiquitè adactum asserere, existimantes, unicam S. Patris regulam in Occidente usque ad S. Benedicti tempora viguisse, imò eosdem Lerinenses ab Hilario Arelatenfi Augustini discipulo ad ejusdem doctrinam toto conatu defendendam ardentius inflammatos. Hinc Augustinus Lubin Galliarum Regis Chorographus, qui sacros Martyrologii Romani fastos geographicis tabulis summâ cum laude nuper illustravit, hæc scribit: *Lerinenses Acceperunt se Sancti Augustini discipulos dicebant, an doctrinâ? an vitâ instituto? an utroque? At postremum approbat; quæ sanè sententia modò mihi excutienda est; Cum verò videam, celeberrimi illius monasterii initia ab aliis minus rectè statui, hæc quoque nobis indaganda sunt; Et quidem hoc secundum prius expediendum videtur.*

Scriptores plerique Baronii, ac Barralis chronologiam secuti circâ annum 375. Lerinensis cœnobii initia locant, quod probari nullâ ratione nobis potest. Certum est eo tempore, quo S. Honoratus cum sene Caprasio Lerinam primùm ingressus est, sedisse apud Foro-Julium Leontium Episcopum; etenim ob id præsertim Honoratus Lerinam elegit, ut Leontio de proximo frueretur. Do verba Hilarii Arelatenfis Antistitis, atque Honorati discipuli cap. 12. de Vitâ S. Honorati: *Vacantem itaque insulam obnimitatem squallovis, & incessam venenatorum animalium metu alpino baud longè jugo subditam petiit propter secreti opportunitatem, sancti, & beatissimi in Christo viri Leontii Episcopi oblectatus viciniâ, & charitate confrictus.* Habuit tunc Honoratus comitem, imò magistrum S. Caprasium, quo etiam socio usus est, dum in Peloponnesum transfretaret, hæc eodem Hilario cap. 2. scribente: *Ne quid tamen juvenili ausu temerè ab ipsis inceptum putaretur, assumunt, nempe Honoratus, ejusque frater Venantius, senem perfectæ, consumatæque gravitatis, quem semper in Christo Patrem computantes Patrem nominarunt, sanctum Caprasium Angelicâ adhuc in terris conversatione degentem.* Erat ergo tunc Caprasius, cum in Græciam navigarunt, ferè sexagenarius. At Caprasium diem obiisse inter annum 445. & 449. certum est; Nam morienti Caprasio Kal. Junii adfuerit Hilarius Arelatenfis, Theodorus Foro-Julienfis, ac Maximus Rejenfis. Hæc testatur S. Honoratus Massiliensis in Vitâ S. Hilarii cap. 5. apud Surium die 5. Maii: *Cum Caprasium infirmitate fatigari corporeâ certis nunciis comperisset, ad ejus occursum celeri se festinatione proripuit &c.* In eodem loco tunc temporis S. Faustum Presbyterum & Abbatem ita futurorum præsciis honoravit, ut inter se, & sanctos sacerdotes Theodorum, & Maximum medium compelleret resicere. At cum Hilarius obierit anno 449. die 5. Maii, ut ex Tirone Prospero, & S. Leonis literis ad Ravennium cap. 12. dicemus, citrà illum annum Caprasii mors retrahenda est. Rursus anno 445. nondum apud Foro-Julium sedebat Theodorus, sed hujus decessor Leontius, nam eo anno

Sanctus Leo Papa Leontium nobili privilegio ornandum duxit Epist. 87. ad Episcopos provinciæ Viennensis: *Quoniam, inquit, honoranda est semper antiquitas, fratrem, & Coepiscopum nostrum Leontium probabilem Sacerdotem hac, si vobis placet, dignitate volumus decorari, ut præter ejus consensum alterum provincia non indicatur à vestra Sanctitate Concilium, & à vobis omnibus, quemadmodum vetustas ejus, & probitas exigit, honoretur.* Has verò literas datas esse anno 445. ex literis Valentiniani Imperatoris optimè ostendit Cardinalis Baronius. Quare Caprasius obiit post annum 445. ad defuncti Leontii sedem Theodoro promotus; Quare si anno 375. ad minus sexagesimum ætatis annum agebat, quando eum Honorato Lerinam petiit, vixisset ultra annos centum, & triginta, & Leontius post Lerinensis cœnobii constructionem suprâ annos LXX. in Episcopatu superstes fuisset, quæ finè teste affirmare non possumus.

Extat apud Sirmondum tomo 1. Concil. Galliæ & tomo 4. Concil. Edit. regiæ pag. 667. Epistola de Leporii conversione scripta à Sancto Augustino, ac collegis ex Africâ ad Episcopos Galliæ Proculum Massiliensem, & Cylinnium Forojulensem cum hac epigraphe: *Dilectissimis, & Honorabilibus Fratribus, & Consacerdotibus Proculo, & Cylinnio Aurelius, Augustinus, Florentius, & Secundinus in Domino Salutem.* Fuit Cylinnius Leontii in Forojulensi cathedrâ decessor, ut patet ex eruditis tabulis Sammartianorum. Deniquè inventus est libellus Leporii, quem tomo 38. Concil. Edit. Regiæ pag. 16. editum habemus, in quo leguntur subscripti post Aurelium, & Augustinum: *Florentius Episcopus Hipponensium Diarrhytorum, itemque Secundus Episcopus Ecclesiæ Aquensis, sive Magarmitanæ.* Florentius anno 401. ejecto Equitio homine facinoroso electus fuit Episcopus; etenim in Synodo Carthagenensi Vincentio, & Flavità Consl. anno 401. Idibus Septembris celebratâ, hæc leguntur: *Rursum placuit, ut quoniam Hipponensium Diarrhytorum Ecclesiæ deficitio non est diutius negligenda &c. cum omnium voto eis ordinetur Episcopus.* Cap. 45. Cod. Africani Tomo 4. Concil. Edit. Regiæ pag. 538. Electum verò fuisse Florentium liquet ex laudatâ epigraphe, & ex collatione Carthagenensi primæ diei cap. 139. ubi inter septem consiliarios Catholicorum contra Donatistas nominatus fuit: *Florentius* (non Florentinus, ut ex cap. 55. & 2. Collat. 2. patet) *Episcopus Ecclesiæ Catholicae Hippenfis Zaritonensis.* Eadem urbs in Provinciâ Proconsulari dicebatur Hippo Diarrhytus, & Hippo Zarytus, ut ab altero Hippone regio Numidiæ distingueretur. In itinerario Antonini ponitur *Hippo Zarytus* distans ab altero Hippone, ubi Augustinus sedebat, M-P. CLXII. Plinius lib. 5. c. 4. scribit: *Diarrythum à Græcis dictum propter aquarum irrigua; & Solinus cap. 40. Polyhistoris ait: Hippone alterum de interfluente freto Diarrytho nuncupatum;* idem habet Pomponius Mela lib. 1. cap. 7. Notarunt viri eruditi, promiscuè syllabam *Di* in *Za* ab antiquis mutatam: ita Patres Zabulum pro Diabolus scripsere; ita pro diætâ leges apud Plinium lib. 2. Epist. 17. Zeta, unde Zetarii apud Paull. lib. 3. sent. tit. 6. iidem, qui diætarii. Hinc memoratæ Urbis Episcopus diversimodè scriptus reperitur. Apud Sanctum Augustinum lib. 6. de Baptismo c. 3. in Synodo Sancti Cypriani nominatur: *Petrus Martyr ab Hippone Zarito* Edit. Basil. anni 1542. In notitiâ Episcoporum Africae inter Patres Proconsularis Provinciæ recensetur: *Marianus Hippozaritenus;* in Synodo Lateranensi Martino I. Ponti-

fice consultat. 2. inter Episcopos, qui à Carthagenensi provinciâ Synodum habuerant, legitur: *Donatus Episcopus S. E. Ippo Zaritenus;* & in collatione laudatâ dicitur: *Hippenfis Zaritonensis:* Hæc adnotavi, ne quis duos Florentios poneret, quorum unus esset Episcopus Hipponi Diarrhytorum, alter Hippenfis Zaritonensis. In memoratâ etiam collatione anni 411. laudatur cap. 190. *Secundus Episcopus plebis Magarmalitenfis.* Uterque autem, nempe Florentius Hipponis Diarrhytorum, & Secundus nominati fuere iudices anno 407. in causâ Maurentii Tubursicensis ex c. 67. ejusdem codicis. Insequenti verò anno Florentius designatus fuit Legatus ad Honorium contra Paganos, & Hæreticos Coss. Basso, & Philippo; & rursus anno 410. post consulatum Honorii VIII. & Theodosii II. ex laudato codice. Ex his patet Cylinnium Forojulensem vixisse post annum 401. cum ad eundem Florentius Episcopus Hipponis Diarrhytorum, qui eo tantum anno sedere cœpit, literas miserit. Undè colligimus Lerinensium cellulas, quæ sedente apud Forojulium Leontio Cylinnii successore ab Honorato primitus extructæ sunt, antè annum 402. non extitisse.

Rursus etiam post annum 405. Lerinense cœnobium extructum fuisse altero argumento evincam. Cassianus scribit Leporium, de cujus conversione Africani Patres ad Galliæ Episcopos scripsere, abs se in Galliis erroris admonitum fuisse; audiatur lib. 1. de Incarnat. cap. 4. *Leporius tunc Monachus, modò Presbyter, apud Galliis asertor prædictæ hæreseos, aut inter primos, aut inter maximos fuit, à nobis admonitus, à Deo emendatus &c.* At Cassianus post annum tantum 405. in Galliis venire potuit, Constantino poli enim Diaconus degebat, cum Chrysofomus in exilium iterum missus fuit, pro quo legationem etiam obivisse cap. 1. dictum est. Itaque si Leporius in Galliis à Cassiano admonitus in Africam fecerit, ibique Sancti Augustini operâ, ut scribit Gennadius cap. 59. correctus fuit, & hoc ipsum Augustinus per literas à Sirmondo editas Sancto Cylinnio Forojulensi significavit, nondum anno 405. Forojulensem Ecclesiam Leontius regebat, & ex consequenti Honoratus Lerinensis cœnobii fundamenta nondum eo anno posuerat. Quare in re incertâ memorati monasterii initia post annum 405. & antè annum 410. asseri possunt, nam eo pacto Leontius anno 445. propè quadraginta in Episcopatu annos exegit, undè ut cæteris seniori laudatum privilegium à Leone Magno conferri potuit, præsertim cum anno eodem 410. federent in Africa Florentius Hippenfis, & Secundus Magarmalitenfis. Non ergo anno 375. sed propè annum 410. Lerinense Monasterium conditum fuit.

Hac ergo Lerinensi chronologiâ præmissâ, de illorum Monachorum regulâ dicendum est. Constans est Scriptorum sententia Monachismum ex nostrâ Italiâ in Gallias derivasse. Et quidè auctore Athanasio Alexandrino, & Eusebio Vercellensè Monastica disciplina ex Ægypto, & Syriâ in Italiam venit. Scribit Hieronymus de Sanctâ Marcellâ Epist. 16. ad Principiam: *Nulla eo tempore nobilium feminarum noverat Romæ propositum Monachorum, nec audebat propter rei novitatem ignominiosum, ut tunc putabatur, & vile in populis nomen assumere. Marcella ab Alexandrinis prius Sacerdotibus, Papæque Athanasio, & postea Petro, qui persecuti onem Arianæ hæreseos declinantes quasi ad tutissimum communionis suæ portum Romam confugerant, vitam Beati Antonii adhuc tunc viventis, monasteriorumque in Thebaide Pachonii, & virginum, & viduarum didicit disciplinam &c.* De Eusebio

id ipsum testatur Sanctus Ambrosius Epist. 82. Sanctus Martinus in Italiâ Monachum induit teste Sulpitio lib. 1. cap. 4. *Cum Gallias quoque, inquit, discessu Sancti Hilarii, quem ad exilium hereticorum vis coegerat, turbatam Ecclesiam comperisset, Mediolani sibi monasterium statuit.* Hoc est celebre illud cœnobium, quod se Mediolani vidisse testatus est Sanctus Augustinus in lib. de moribus Ecclesiæ Catholicæ cap. 33. & lib. 8. Confess. cap. 6. *Et erat, inquit, monasterium Mediolani plenum bonis fratribus extrâ urbis mœnia sub Ambrosio nutritore.* Martinus durante Hilarii exilio sanctissimam ibidem vitam degit, cum verò accepisset, Hilario Regis penitentiâ, ait Sulpitius, *potestatem indultam fuisse redeundi, Roma ei venturum occurrere, profectusque est ad Urbem, cum jam Hilarius præterisset; ita est eum vestigiis prosequutus; eumque gratissimè ab eo esset susceptus, haud longè sibi ab oppido monasterium collocavit.* Primi ergo Pictaviensis hujus in Galliâ monasterii constructio contigit anno 361. Nam Constantius anno imperii ultimo Hilarium ab exilio revocavit, quo tempore Augustinus adhuc puer septimum ætatis annum agebat. Alterum postea cœnobium propè Turonem idem Martinus ejusdem urbis Episcopus erexit. Futere hæc duo Monasteria Sanctissimorum Episcoporum Seminaria, hæc enim oculatus testis Sulpitius scribit cap. 7. *Pluresque ex his postea Episcopi vidimus, quæ enim esset civitas, aut Ecclesia, quæ non sibi de Martini monasterio caperet Sacerdotem? Et hos quoque in suis diocesis cœnobis condidisse certum est, unde Martino auctore Monachismus latius per Gallias est propagatus.* Hinc Cassianus lib. 3. de Instit. cap. 4. *Galliæ Monasteria* laudat ex Sancti Martini certè Turonensis cœnobii derivata. Monasticum verò eorundem institutum paucis describit Sulpitius cap. 7. *Nemo ibi quicquam proprium habebat, omnia in medium conferebantur. Non emere, non vendere, ut plerisque Monachis moris est, inquam, licebat. Ars ibi exceptis scriptoribus nulla habebatur, cui tamen operi minor ætas deputabatur, majores orationi vacabant. Vinum nemo noverat, nisi quem infirmitas coegisset, plerique camelorum fetis vestiebantur.* Hæc ille.

Verum post annum quadringentesimum Monachorum cætus veluti fecundissima apum examina passim totâ Galliâ excrevere. Etenim Cassianus apud Massiliam, Honoratus apud Lerinam, Castor Aptæ, Jovinianus, Theodorus, aliique in Stœcadibus nobilissima monasteria condiderunt. De Cassiano scribit Gennadius cap. 61. *Cassianus natione Scythæ &c. apud Massiliam Presbyter condidit duo, idest virorum, & mulierum monasteria, quæ usque hodie extant.* In Chronico Massiliensi Sancti Victoris legimus fuisse in monasterio Cassiani usque ad quinque millia Monachorum apud Guesnay antè cap. 46. cujus dicti fides sit penès auctorem. De cœnobio Aptensi scribit Cassianus in præfatione ad Castorem, idemque de Monachis Stœcades inhabitantibus hæc habet in præfatione Collat. 18. *Non solum Occiduas regiones, verum etiam insulas maximis fratrum catervis fecistis florere.* Cæteris tamen monasteriis anteibat Lerinense cœnobium omnium illius sæculi scriptorum encomiis celebratum. De Lerinâ in proximâ insulâ degens Eucherius scribebat in Epistola ad Hilarium: *Hæc nunc habet sanctos senes illos, qui divisis cellulis Ægyptios Patres Galliis nostris intulerunt. Quos ego illic, Jesu bone, sanctorum cætus, conventusque vidi?* De eadem scribit Sanctus Cæsarius Arelatensis: *Hæc est, quæ eximios nutrit Monachos, & præstantissimos per omnes provincias erogat Sacerdotes. Vix enim reperire erat,*

qui his temporibus assumptus in regionibus illis ad regimen Ecclesiarum non delectus esset ex nobilissimo, & regularis institutionis observantissimo cœnobio Lerinensi. Et hæc quidem fuere primæ Monachorum coloniæ antè vigesimum quinti sæculi annum in Galliis fundatæ, quæ postea latius deductæ sunt, quo tempore etiam per universam Africam Augustino auctore Monachismus propagatus fuit.

Plerique, & quidem aliàs nobiles hujus sæculi Scriptores unam tantummodò monasticam antè Sancti Benedicti tempora regulam in Occidente viguisse arbitrati, universa Galliæ cœnobis iisdem omnino legibus paruisse publicarunt. Joannes Marquez insignis Salmanticensium Theologus, & in profanâ, ac sacrâ historiâ summâ cum laude versatus, ne aliarum familiarum scriptoribus eo in campo cedere videretur, antiquissima quæque Galliarum monasteria Augustinianæ Republicæ adscriptit, quem secuti Crusenius in suo Monastico, Herrera in Alphabeto Augustinensi, sed cæteris animosius amicissimus P. Aloysius Torellus Sacræ Theologiæ Doctor, summusque per universam Italiam divini verbi declamator nobilissima Galliæ cœnobis sub D. Patris Augustini regulam adigunt, ac universos illius regionis Monachos seu doctrinæ, seu sanctitatis famâ illustres volentes, nolentes Augustinianâ togâ obvolvunt, & hos inter Lerinenses præsertim nostræ genti asserunt. Horum mihi sententia paucis examinanda est; video enim laudatos scriptores partium studio plus justo rem promovisse; neque enim adeo exilis est Augustiniana Respublica, quæ jam faventibus Superis per universum Orbem colonias deduxit, ut Gallianorum monasteriorum, si fas est ita loqui, rapinis augenda esse videatur. Ut plures fuere in Oriente Monachorum regulæ, nempe Antonii, Pachomii, Basilii, aliorumque ita nequæ una fuit Monachorum in Occidente regula, sed variæ, atque diversæ. Italiæ cœnobis, quæ apud Urbem, & Mediolani se vidisse Sanctus Augustinus scribit, itemque laudat à Hieronymo Epist. 30. ad Oceanum Volscorum, atque in Tusciæ insulis monasteria Sancti Athanasii instituta secuta esse non dubito. Hoc ipsum dicendum existimo de insigni monasterio nostræ provinciæ Aquilejensi, in quo Monachum circâ annum 370. se fuisse scribit Rufinus in priori investivâ, cujusque Monachos laudat in fine Chronici S. Hieronymus, diù enim Aquilejæ substitit Athanasius Alexandriâ Arianorum insidiis, ac furore ejectus; Impræsentiarum de regulis cœnobiorum Galliæ disserendum est. In primis monasteria S. Martini Augustinianæ regulæ parere non poterant; erat enim tunc Augustinus puer, ac ipse sub Grammaticorum regulas adactus Deum rogabat, *ne in scholâ vapularet.* 1. Confess. cap. 9. Cassianus nobile postea monasterium apud Massiliam construxit, qui cum Syrorum, atque Ægyptiorum Monachorum institutis à puero esset innutritus, iisdem non modò Massilienses Monachos, verum etiam Aptenses imbuit; etenim Sanctus Castor Aptæ Episcopus in suâ diocesi cœnobium juxtâ regulam Ægyptiorum instituire volens, regulam à Cassiano per literas petiit, impetravitque, quæ ex præfatione ad Castorem intelliguntur, ubi ait: *In provinciâ siquidem tuâ cœnobiorum ex parte Orientalium, maximèque Ægyptiorum volens instituta fundare, &c.* Vel ergo Castor Augustini regulam ignoravit, quod nondum Galliis post annum 410. innotuerat, vel illi Ægyptiorum regulam prætulit. Hoc constat, utrumque monasterium Massiliæ, atque Aptæ constructum Orientalium Patrum regulam secutum.

Lerinenfes deindè, ac Grinnicenfes familiæ Monachorum in Galliis apparuere. Priores quidè Monachos Sanctus Honoratus inftituit, tantæque & fanctitatis, & literarum gloriâ floruerunt, ut dubio procul cæteros religioforum hominum cœtus in Galliis superaverint. Grinnicenfes erant in dicecefi Viennenfis, de quibus auctor Vitæ Sancti Clari Abbatis apud Bollandum die 1. Januarii fcribit cap. 2. *Grinnicenfium cœnobio à Sanctis Pontificibus urbis fundata, in quorum maximo ofa beatiffimi Ferreoli Martyris condita venerabantur, additque Grinnicenfium loca quadringentos Monachos alebant.* Scribit Sanctus Avitus Viennenfis Epift. 65. ad Maximum: *Monasteriis Grinnicenfibus occupatus aliquandiu jam habitaculo civitatis abfueram.* Porrò diverfa fuiſſe Lerinenſium, ac Grinnicenfium inftituta diſertè tradit Sidonius lib. 7. Epift. 17. ad Voluſianum fratrem: *Fluctuantemque, inquit, regulam fratrum deſitutorum ſecundum ſtatuta Lerinenſium Patrum, vel Grinnicenfium feſtinus informa.* Erant illi Monachi apud Arvernos inftituti ab Abrahamo Monacho Orientali, quem Gregorius Turonenſis non uno loco laudat. Ergone & iſte Africanam Auguſtinenſium regulam ex remotis Orientis cœnobiis Arvernitis intulit? Et hujus quidè monaſterii regula à Lerinenſi, ac Grinnicenſi diverſa erat. Quæ verò fuerit Lerinenſium regula, cum illa non extet, vel ſaltem adhuc in angulis cum blattis luçtetur, incertum eſt. Illud tamen conſtat juxtà Orientalium Patrum ſtatuta conſcriptam fuiſſe, quod evidenter tradit auctor Vitæ Sancti Eugendi cap. 14. num. 14. apud eruditiffimum Bollandum die 1. Januarii (erat ille Agaunenſis inſtituti Monachus) *Sic namquè, ait, quòd non omnino illa, quæ quondam Sanctus, ac præcipuus Baſilius Cappadocia Urbis Antifteſ, vel ea, quæ Sanctiorum Lerinenſium Patres, Sanctus quoquè Pachomius Syrorum priſtus Abbas, ſivè illa, quæ recentior venerabilis Caſſianus edidit, faſtidioſa præſumptione calcemus, ſed ea quotidie lætitanſes iſta pro qualitate loci, & inſtantiâ laboris invicta potius, quam Orientalium, perſicere aſſectamus, quia procul dubio efficacius hæc, facilis que natura, vel infirmitas exequitur Gallicana.* Vides Agaunenſium regulam mitiorem fuiſſe, ac Gallorum naturæ conformiorem, Lerinenſem verò cum Orientalibus regulis computatam; Et cum auctor Lerinenſium, ac Pachomii regulas recitans diſjunctione non utatur, ſuſpicari jure poſſumus eoſdem Lerinenſes Sancti Pachomii regulam majori ex parte ſecutos. Etenim cum Sanctus Hieronymus Pachomii regulam Latio donafſet, à plurimis in Occidente legi capta eſt, eam enim translationem ſe feciſſe Hieronymus teſtatur eſt, quòd plurimi Latinarum Ægyptiaci, ac Græci ſermonis ignari illius Cœnobiarchæ inſignium Tabennentiſſimorum Patris inſtituta cognoſcere deſiderabant. Nec alias ex ſua illâ peregrinatione regulas Lerinam ſecum ferre potuit Honoratus, qui Italiæ tantum cœnobia luſtraverat, ut ex cap. 3. Vitæ ejuſdem habemus: *Hujus Italia benedicti gaudet introitu, hunc Tuſcia venerata complectitur, ac blandiſſimas per ſacerdotes ſuos moras neciſſit.* Hinc Sanctus Benedictus Annianenſis Abbas in concordia regularum, cum ex regulis Orientalium Patrum, ac noſtrorum Tarnatenſium, itemque Caſarii, Aureliani, ac Columbanii regulis ſententias ad verbum exſcriptas recitaret, niſiquam Lerinenſem regulam laudavit, quòd certè feciſſet, ſi Sanctus Honoratus regulam ab Orientalibus ſtatutis diſtinctam ſuis Monachis præſcripiſſet. Lerinen-

ſes verò à Sancto Honorato regulam accepit ex Synodo III. Arelatenſi colligitur, in qua lis inter Theodorum Foroſulienſem, & Fauſtum Abbatem Lerinenſem compoſita fuit, ibi enim laudatur *Regula, quæ à fundatore ipſius monaſterii dudum conſtituta eſt.* Hinc verò palam fit, Lerinenſes Sancti Auguſtini regulam non ſecutos; nam Agaunenſes Monachi, ut mox probabo, Sancti Auguſtini regulam obſervabant, quam ab illâ Lerinenſium laudatus Monachus Agaunenſis auctor Vitæ Sancti Eugendi diſtinguit. Imò Lerinenſes Monachos Auguſtinianam Agaunenſium regulam uſquè ad Marini Lerinenſis Abbatis tempora ignorare inſinuat memoratus Scriptor in fine Vitæ Sancti Eugendi cap. 15. *Inſtituta quoquè, inquit, de formatione Monaſterii noſtri Agaunenſis cœnobii Sancto Marino Presbytero inſulae Lerinenſis Abbate compellente digeſimus, deſideria veſtra tam pro inſtitutionis inſignibus, quam pro ſubentis auctoritate Chriſto opulente luculenter explebunt.* Quare ſi Marinus Abbas Lerinenſis tranſmitti ad ſe optabat Agaunenſis cœnobii leges, illas ſanè ignorabat; Scriptorum verò vitæ Eugendi circa annum 500. vixiſſe ex dicendis conſtabit.

Video, quid his reponat eruditiffimus Aloyſius Torellus, nempe unam quidè in Galliis viguiſſe Auguſtinianam regulam, ſed non eaſdem fuiſſe in omnibus monaſteriis conſtitutiones, quo pacto Eremitæ omnes Auguſtiniani unam quidè Sancti Patris regulam ſequuntur, unique Moderatori totius Republicæ Eremiticæ obediunt, ſpecialibus tamen ſtatutis diverſi reguntur; ſpeciales enim quaſdam leges habent Patres Excalceati Italiæ, ſuas Recolletti in Hiſpania, alias Bituricenfes Galli, à quibus diverſis etiam nos ſtatutis ſubjicimur. Invitus quidè ab hac opinione diſcedo, ſed is veritati cultus debetur, ut amico præponatur, quem æqui, bonique noſtram hanc in dicendâ ſententiâ libertatem conſulturum ſcio, novi enim virum ſtrenuiſſimum ubique veritatis indagatorem. Dabo hic regulas celebriores, quæ antè Gregorii Magni in Galliæ monaſteriis floruerunt.

Sanctus Caſarius, qui anno 503. ad Arelatenſem ſedem evectus eſt, ſpecielem ab ſe extracto monaſterio regulam indixit, quæ poſtè ad pleraque alia cœnobia derivavit. Hanc verò regulam typis excuſit Proſper Stellartius vir Auguſtiniani inſtituti, quam etiam ſua collectioni regularum Lucas Holſtenius inſeruit, præfert autem hunc titulum in vetuſtiſſimis MS. *Incipit regula à S. Tetradio Presbytero nepore beatæ mem. S. Caſarii Epifcopi Arelatenſis Abbati meâ parvâ perſonâ rogante tranſmiſſa, quam à ſuo ſuprememorato Domino Caſario dixit ipſe dictatam, quam, dum eſſet ſacerdos, ipſe per diverſa monaſteria tranſmiſit.* Poſt Caſarium, & Auxanium Arelatenſem Eccleſiam rexit Sanctus Aurelianus, quo tempore Childebertus Francorum Rex in eadem urbe nobile cœnobiium condidit. Porrò Sanctus Aurelianus non modò nullam ex antiquiorum Galliæ monaſteriorum regulis ſelegit, verum etiam nec deſceſſoris Caſarii regulâ uti voluit, ſed novam proſus procudit, in cujus prologo ita fatur: *Regulam vobis, ac diſciplinam inſtituimus, quæ vos ad viam perfectionis rectè faceret gradiri, & ad regna cælorum feliciter pervenire.* Illic verò titulus inſcriptus eſt: *Incipit inſtitutio Sanctæ regulæ:* hujus monaſterii mentionem facit S. Gregorius Magnus lib. 7. Epift. 117. Regnante eodem Childeberto Sanctus Ferreolus Ucetiienſis in Galliâ Narbonenſi Epifcopus monaſterium condidit, propriamque illis

Mona-

Monachis regulam dedit, in cujus præfatione hæc ad Lucretium scribit: *Regulam, quæ ab eis pro lege servetur, licentiã à vobis tam petiã, quàm acceptã conscripsimus.* Ita verò illa inchoatur: *Regulæ principium de his, quæ observanda Monachis Ferriolacensis Monasterii statui institutor.* Novam etiam regulam Galliis intulit insignis Luxoviensis cœnobii conditor Sanctus Columbanus, de quâ re Jonas Monachus cap. 9. libri de Vitâ Sancti Columbani hæc scribit: *Ille ergo in locis Monachorum plebibus constitutis ipse vicissim omnibus intererat, regulamque quam tenerent, Spiritu sancto repletus condidit;* Pleraque etiam Monasteria sub eandem regulam adacta recitat cap. 6. Illius verò titulus est: *Incipit regula cœnobialis;* statimque caput primum incipit in hæc verba: *Primo omnium docemur Deum diligere ex toto corde &c.* Harum regularum collectionem confavit Sanctus Benedictus Abbas Anianensis, qui floruit anno 820. quas unã cum aliis plerisque è codicibus antiquissimis Monasterii Sancti Maximini apud Treviros, ac selectæ Bibliothecæ Serenissimæ Svecorum Reginae Christianæ exscripsit Holstenius, sed vir nunquam sibi satisfaciens, ultraque nonum annum scripta sua premens morte præventus non evulgavit; illa tamen curã, & studio Eminentissimi Principis Francisci Cardinalis Barberini Romanis typis excusæ prodire anno 1661. Et quidem regula Sancti Cæsarii Augustinianã brevior est, cujus nec unam sententiam ad verbum reddit. Regula Sancti Aureliani sex tantummodò paginis continetur; illa verò Sancti Ferreoli tredecim; regula denique Sancti Columbani in decem tantum capita digesta est; Ex quibus patet horum Patrum institutiones monasticas verè, ac rigorosè regulas nuncupandas esse, non minùs, quam Augustinianam nostram; ridiculum enim esset asserere, cæteras Monachorum leges esse constitutiones, Augustini verò statuta unicè Regulæ nomen mereri. Frustrã ergo Augustiniani Scriptores insignia quæque Galliarum cœnobio nostræ genti asserunt, quòd una tantum in Galliis antè Benedictinam Sancti Augustini Regula regnaret.

Vereor tamen, ne Lerinensibus extrã Augustinianæ Reipublicæ confinia deportatis tantum mihi invidiã apud nostrates conflem, quantum sibi laudis alii comparasse putant, qui omnia Galliarum monasteria in rei nostræ censum satis confidenter retulere; Quare ne quid per me gens nostra detrimenti subeat, insulæ Lerinensis, ut quaruntur, damna longè plurimum in continenti coloniarum, & quidem nobilissimarum accessione compensabo. Etenim Agaunenses Monachos, qui sæculo quinto in Galliis exorti sunt, Augustinianos fuisse non vanã illã de unicã in Galliis eã ætate Sancti Augustini regulã vigente, sed ex eorundem statutis, quæ universam Sancti Patris regulam ad verbum exhibent, solidè evincam, indeque etiam insigne Jurensium Monachorum institutum, ex quo Agaunenses derivarunt, eidem nostræ Familiæ asseram. Ubi Rhodanus tenuior adhuc à fontibus ingenti aquarum fragore inter montium angustias in Lemanum lacum procurrit, brevior sanè planities procul ab Octoduro alpium Grajarum urbe M. P. XII. aperitur, Agaunus incolis locus nuncupatur; ita enim saxum prisco vocabulo Galli appellabant. Locus exactè describitur in actis Sancti Mauritii, ac Thebaeorum militum, qui ibidem passi sunt: *Legio Thebaea præteriens Octodurense oppidum ad locum, cui Agauno nomen est, celeriter properavit, ut XII. milium spatio ab Octoduro separata necessitatem committen-*

di sacrilegii præteriret; Agaunum accolæ interpretatione Gallici sermonis saxum dicunt; Quo in loco ita vastis rupibus flumini rursus arctatur, ut commendant facultate subiectã, contratis pontibus viam fieri itinervis necessitas imperaret. Undiquè tamen imminentibus saxis parvus quidem, sed amœnus irriguis fontibus campus includitur. In hac verò angustã planitie parvus vicus antiquitùs extructus fuit, quem Tornatam, seu Tornadam incolæ appellarunt. In itinerario Antonini distare legimus ab Octoduro *Tornadam M. P. XII.* ut planè intelligamus Tornatam apud Agaunum ædificatam. Joseph Simlerus, qui Valleliam diligentissimè descripsit, lib. 1. hæc habet: *Sub Octoduro ad sinistram Rhodani hi viculi sequuntur Jurviana, Servantia, Verosa, mox Tarnade oppidum, Tarnade autem Antoninum secuti oppidum hoc nominamus, veterum plerique Agaunum nominarunt; Quare Agaunum, & Tornatam ex hoc solummodò distinguuntur, quod Agaunus situm, Tornata oppidulum inibi conditum significat. Celebre verò monasterium à Sigismundo Burgundionum Rege apud Tornatam extructum tradit laudatus Simlerus: Sigismundus Rex Burgundionum Maximi Genevensis, Theodori Sedunensis, & aliorum Episcoporum oratione impulsus eodem loco in honorem Martyrum cœnobium celebre construxit, oppidulum Tarnade juxta positum monibus ampliatis cœnobio conjunxit.* Scribit hoc ipsum ejusdem sæculi auctor Marius Aventicensis in Chronico ad annum 515. *Florentio, & Anthemio Consl. monasterium Acauno à Rege Sigismundo constructum est.* Verum ex actis Sancti Severini Abbatis Agaunensis, seu Tarnatensis constat insigne illud cœnobium antè annum quingentesimum extructum fuisse, nam cum Clodoveus Magnus Francorum Rex, qui jam per annos viginti quinque regnarat, insanabili morbo laboraret, Tranquillinus Medicus his Regem alloquutus est: *Est sanè in sacrosancto Agaunensium monasterio, ubi pretiosus Christi Martyr Mauritius requiescit, Abbas, & Sacerdos vir quidam moribus, & vitã laudabilis Severinus nomine &c.* cap. 1. num. 5. apud Bollandum die 11. Februarii. At Clodoveus circã annum 480. regnum indeptus est, quare anno regni XXV. nempe circã annum 505. florebat Tarnatense monasterium sub Severino Abbate. Præterea cum jussu Sigismundi Regis anno 515. Sanctus Avitus Viennensis unã cum collegis novam psallendi formam Tarnatensibus præscriberet, sacram concionem idem recitavit, cujus tantum titulum è Thuanischedis vir diligentissimus Sirmondus pag. 158. Sancti Aviti Epistolis, ac poematibus inseruit, est verò talis: *Homiliã VII. dictã in Basilicã Sanctorum Agaunensium in innovatione monasterii ipsius &c.* Ex quibus patet, non quidem eo anno Tarnatense cœnobium primitus extructum, sed jugis, nullaque unquam horã interpolatæ psalmodiæ institutione sanctionem in formam restitutum. De Sancto Hymemodo, qui primus anno memorato 515. Tarnatense monasterium rexit, hocce fragmentum ex memorato codice exhibet Bollandus in prolegomenis ad Vitam Sancti Severini: *Psallendi interim vel subsistendi regulã instituta Sancto Hymemodo à cætu Episcoporum, qui illuc ad constituendum monasterium venerant, traditur.* Plerique tamen Tarnatense monasterium à Sigismundo Burgundionum Rege fundatum existimant, quod ille & novis ædificiis auxit, redditibus locupletavit, jugique psalmodiã institutã sanctius reformandum curavit. Sammarthani Tom. 4. Galliæ Christianæ tabulas donationis ab eodem Rege peractæ recensent, ubi & nobiles Episcopi, qui

interfuere, hoininantur, sed de regulâ tunc vel veteri firmatâ, vel novâ inductâ nihil asseritur.

De Tarnatensium, seu Agaunensium Monachorum regulâ hæc scribit vir eruditissimus Hæftenus tr. 5. Disquis. Monast. XI. *Qualis verò regulæ hujus fuerit observantia, nusquam legere me memini; Sed Lucæ Holstæni V. C. diligentia Tarnatensis Regula tandem innotuit, illam enim unâ cum reliquis à Sancto Benedicto Annianensi collectis publicavit. Hunc titulum præfert: Incipit regula Monasterii Tarnatensis; In tria, & viginti capita digeritur, & Sancti Augustini regulam ad verbum exscriptam continet, quod Lectorum commoditati consulens paucis ostendo, eandem cum Augustinianâ, quo pacto utraque in capita ab Holstænio distincta fuit, conferendo. Caput XIV. regulæ Tarnatensis constatur ex capite primo, secundo, & tertio regulæ Augustinianæ. Caput XV. Tarnatensium unit quartum, & ex parte quintum nostræ regulæ. Caput XVI. conformia tradit posteriori parti capitis quinti regulæ Augustinianæ. Caput XVII. est apud Sanctum Augustinum sextum, ac septimi prior pars. Caput XVIII. reliquam septimi, & priorem octavi Augustinianæ regulæ reddit. Caput XIX. componitur ex nono, decimo, & undecimo laudatæ regulæ. Caput XX. & duo priores versus capitis XXII. sub unico decimotertio Augustiniano continentur: at omisum est caput duodecimum regulæ Augustinianæ, quia inibi de lotionne in balneis agitur, quæ tempore Sancti Augustini omnibus etiam sanctioris instituti viris, imò & feminis sanitatis servandæ gratiâ familiaris erat, sed paulò post apud Monachos, dein apud reliquos Christianos obsolevit; reliqua pars capitis ejusdem XXII. constat ex capite 15. & 16. itemque initio 19. Augustiniani canonis; Nam media tria capita Augustiniana, quòd explicationes tantum visa fuerint capitis 15. consultò omissa fuere à Tarnatensibus. Caput XXIII. quod & postremum est regulæ Tarnatensium, exhibet ad verbum caput 20. 21. 22. 23. & 24. Augustiniane regulæ, quo tandem & ipsa concluditur. Volo hic tamen finem Tarnatensium Patrum apud Agaunum regulæ recitare: *Ut autem vos in hoc libello tanquam in speculo possitis inspicere, ne per oblivionem aliquid negligatis, semel in septimanâ vobis legatur. Et ubi vos inveneritis ea, quæ scripta sunt facientes, agite gratias Deo bonorum omnium largitori: ubi autem sibi quisque vestrum videat aliquid deesse, doleat de præterito, caveat de futuro, orans ut debitum dimittatur, & in ventationem non inducatur.* EXPLICIT REGULA TARNATENSIS: Atque idem est Augustinensium Eremitarum regulæ terminus.*

Priora capita regulæ Agaunensium Monachorum, quæ in regulâ Augustinianâ non reperiuntur, agunt de modo recipiendi Tyrones, recitandi divinam psalmodiam, distinguendi horas precibus, atque operibus destinatas, de quibus in Augustini regulâ silentur; sed certum est, Sanctum Patrem Africanis suis Monachis illis etiam de rebus leges tulissimam cap. 4. ait: *Orationibus instate horis, & temporibus constitutis; erant ergo & apud Augustinianos statuta orandi tempora, quæ nobis specialibus decretis à regulâ distinctis indicantur.* Rursus Augustinianos in Africâ Monachos antiquitus vitam manuum labore transegitse certum est, quare quòd omnis confusio tolleretur, debito in omnibus ordine servato, constat, specialia statuta Sanctum Augustinum de faciendæ opere suis Monachis præscripsisse, quæ tamen intercidere.

Ceterum ex laudatâ Tarnatensium, seu Agaunen-

sium regulâ duo colliguntur. Primum est, monasterium illud initio non fuisse Clericorum Regularium Augustinensium, qui anno tantum 1150. ibidem primum apparere, teste Bollandio in Prolegomenis laudatis ad Vitam Sancti Severini, ubi rem ex antiquis monumentis more solito, nempe eruditissimè ostendit §. 2. n. 20. Erant illi Monachi Augustiniani ut plurimum parum literis exculti rusticanis, atque artificiosis operibus vitam transigentes; Nam cap. 8. regulæ hæc legimus: *Sedentes ad mensam lectionem, quæ legitur, cum silentio audiant, si verò defuerit persona Lectoris, ad instar cibi sanctarum Scripturarum meditatio ruminetur.* Rarus ergo erat inter illos Monachus literarum gnarus. Additur ibidem: *Arator sive am tenens Alleluja canet, sudans messor psalmis se avocet, & dum palmitem currum tondet vinitor falce, aliquid Davidicum canat. Hæc sint vestra carmina, hæc, ut vulgò ajunt, amatorie cantiones hæc pastorum sibilus, hæc instrumenta cultura.* Agriculturæ ergo plerique vacabant. Alii extrâ Monasterium questum ibant, nam cap. 11. scribitur: *Ea, quæ à Fratribus colliguntur, summâ curâ pro Domini timore conservent.* Multi etiam artificiosis operibus deputabantur; hinc cap. 7. hæc lex intimatur: *Ubi artifices operantur, absque superscriptis personis nullus præsumat accedere.* Alterum verò ex superius dictis colligitur, Regulam illam observatam in Monasterio Agaunensi antè annum 500. nam cap. 9. tempus psalmodiæ peragendæ omnibus præscribitur: *Estatis tempore matutinis ex more completis, & Primâ dictâ OMNES opera, quæ jubentur, assumant.* Item: *Post horam verò nonam, aut in orto, aut ubi poscit utilitas usque ad horam lucernarii OMNES in unum solatium commodabunt.* At postea anno 515. Sigismundo Burgundionum Rege adnidente in Agaunensi monasterio jugis die, noctuque continuata, nec unquam interrupta psalmodia instituta fuit. Scribit Gregorius Turo-nensis de eodem Rege lib. 3. Hist. Franc. cap. 6. *Ille ad Sanctos Agaunenses abiens per multos dies in fletu, & jejuniis durans veniam precabatur, Psallentium ibi assiduum instituens.* Aimonius lib. 3. de Gestis Francorum cap. 80. de Guntrammo Rege monasterium instituentem ait: *Synodum LX. Episcoporum aggregari præcipiens, ut ordo psallendi, qui in loco Sanctorum Agaunensium temporibus Sigismundi Regis ab Aristo, & cæteris Pontificibus illius temporis institutus fuerat, in cœnobio, quod ipse fabricarat, teneretur, effecit.* Bona Agaunensi huic monasterio à Sigismundo Burgundiæ Rege summâ cum pompâ anno 515. legata pridie Kalendas Majas præsentibus sexaginta Episcopis, ac pluribus nobilibus legimus Tomo 4. Sammarthano- rum, ubi & plurima oppida illius cœnobii Monachis data recensentur, ut planè artificiosè opere illis vita deinceps nequaquam fuerit transigenda.

At cum Agaunenses Monachi à Juren-sibus Lemano Lacu inter utroque stagnante derivarint, atque eandem isti pariter Augustinianam regulam observaverint, nonnulla etiam de Juren-sibus Monachis subdenda sunt. Sanctus Romanus sanctioris vitæ desiderio actus in Juren-ses saltus secessit, atque in loco Candefcone vulgò nuncupato primum in Sequano- rum Galliâ monasterium erexit. Sicut exactè describit Anonymus Juren-sis Monachus in Vitâ Sancti Romani apud Bollandum die 28. Februarii, ubi cap. 1. ait: *Antè Romanum nullus omnino Monachorum intrâ ipsam provinciam religionis obtentu, aut solitavitiam, aut consorcialis observantia sectatus est vitam. Romanum secutus est in eremum Lupicinus ejusdem frater, cujus vitam idem Anonymus scripsit, & habetur*

apud

apud Bollandum die 21. Martii. Baronius, ac Torellus utriusque Monachatum recensent anno 565. integri sæculi metachronismo, cum certum sit, Romanum antè annum 444. plura monasteria in vicinis regionibus per discipulos condidisse. Scribit Anonymus cap. 1. num. 5. *Cœperunt exinde venerabilia Patrum examina velut ex referro apum alucario Spiritu Sancto ructante diffundi, ita ut non solum Sequanorum provinciae loca secretiora, verum etiam territoria longè, latèque spatii distincta terrarum divinae sobolis diffusà gratià monasteriis, atque Ecclesiis repleri.* At capite postea sequenti idem de Romano addit: *Audit à namque memoratorum famà Sanctus Hilarius Arelatensis Episcopus missis in causà Clericis beatissimum Romanum haud longe sibi à Vefontionensi urbe fecit occurrere.* Quod tunc contigisse notat, cum Hilarius Celedonium Episcopum Vefontionensem deposuit, quæ sanè depositio accidit anno 444. ut ex literis Sancti Leonis Papæ, & ex Scriptore Vitæ Sancti Germani ostendemus inferius cap. 11. Fuere ergo illi Sancti fratres cœvi Hilario Arelatensi, qui anno 449. ad superos transit. Aliam chronologicam notam subjiciam ex Vitâ Sancti Lupicini cap. 3. num. 8. ubi de eodem hæc scribuntur: *Hic namque aliquando, quod longævus forsitan meminisse non ambigo, magnam, ac miram absolutionem fide dictâ amico orans in monasterio vineto in ergastulis præstitit Romæ. Vir quondam illustis Agrippinus sagacitate præditus singulari, atque ad dignitatem militiæ secularis Comes Galliæ à Principe constitutus per Agidium tum Magistrum militum callidâ, malitiosâque apud Imperatorem arte fuerat obscuratus, eò quod Romanis fascibus lucens barbaris procul dubio favere, & subreptione clandestinâ provincias à publicâ niteretur ditone dejicere.* At Agidii, & Agrippini tempus pluribus chronologicis notis Idatii in Chronico illustrat, hæc enim habet juxta editionem Sirmondi Olympiade CCCXI. *Agrippinus Gallus, & Comes, & civis Agidio Comitè insigni inimicus, ut Gothorum mereret auxilia Narbonam tradidit Theodorico.* Annum verò ait fuisse sextum Leonis Orientis Imperatoris, & alterum Severi, qui in Occidente regnabat, *Ærâ Hispanicâ D. quo anno VI. Nonas Martias ab occasu Solis Luna defecit feriâ sextâ.* Est annus omnino 462. quo à 26. Januarii currebat sextus Leonis, & die 19. Novembris secundus Severi inchoabatur, cum secunda dies Martii incidit in feriam sextam Cyclo Solis XXIII. Lunæ VII. lit. G. quâ die exeunte contigit ecliphs, quam eruditè exponit Petavius lib. 8. de Doct. temporum pag. 846. Scribit etiam Marius Aventicensis: *Basilio, & Bibiano. His Coss. pugna facta est inter Agidium, & Gothos &c.* fuit annus 463. Anno verò sequenti Agidium obiisse Idatius illius temporis Scriptor affirmat, nobilibus etiam characteribus eundem annum demonstrans, quod esset septimus Leonis, quando XIII. Kal. Augusti feriâ secundâ Solis ecliphs accidit ab horâ tertiâ ad horam sextam; Et quidem anno 464. Leonis septimo die 20. Julii feriâ secundâ Cyclo Solis 25. Lunæ 9. lit. EF contigit plenilunium, fuitque Ecliphs horâ 7. 52. 32. quam laudatus Petavius pluribus describit: Ex quibus patet difficulter cum iis componi, quæ ceteri omnes Scriptores de Agidio narrant, nempe anno 461. ex Magistro militum à Francis ejecto Chilperico Regem electum, plenosque octo apud eodem annos regnasse. Ex his ergo constat, Lupicinum anno 462. monasticam vitam egisse. At Baronius legens in libro Gregorii Turonensis Lupicinum cum Chilperico Burgundionum Rege locutum, id de

Chilperico, qui in Gallia regnabat anno 565. intellexit, at ille Chilpericus fuit filius Gundiochi Burgundionum Regis, cujus filia circâ annum 490. Clodovæo nupsit ex Fredegario, & Gregorio Turonensi tomo 1. Chesnau. Et quidem ex actis Sancti Lupicini die 21. Martii cap. 3. habemus, eundem ab audaci viro, ac petulanti coram Hilperico mendacii reprehensum, quod antè decem annos Romani apud Sequanos imperii excidium prædixisset nondum in nullo rei tristici probatione firmatâ. Undè illa prædixit Lupicinus antè annum 446. nam anno 456. scribit Marius Aventicensis: *Joanne, & Varane Coss. Eo anno Burgundiones partem Galliæ occupaverunt, terrasque cum Galliæ Senatoribus diviserunt.* Ex his deduco, antè annum 456. colloquium illud inter Agidium Magistrum militum, & Agrippinum Sancto Lupicino præfente, quod pluribus Monachus Jurensis sæpè laudatus describit, contigisse; nam post illum annum Romani Duces totâ Galliâ Sequanicâ exclusi fuerunt. Hæc diligentius prosequutus sum, ut tempus, quo Anonymus ille vitas Romani, Lupicini, & Eugendi Abbatum Jurensum exaravit, intelligatur, id enim nostro instituto plurimum congruit; etenim cum dicat, longævus citrà dubium meminisse eorum, quæ de Agrippino à Lupicino liberato narrabat, circâ annum quingentesimum se illa scribere ostendit, annis enim quatuor ferè ac quadraginta elapsis, rectè seniores in testes appellare poterat. Ex hucusque dictis colligitur minis rectè celebres illos Jurensum Monachorum Patres Martyrologio Benedictinæ familiæ insertos, cum integro sæculo antè Sanctum Benedictum floruerint.

His ergo de tempore Jurensum monasteriorum stabilitatis, probandum nobis est, hos ipsos Augustinianam Tarnatensium, seu Agaunensium regulam coluisse; nullus autem melior testis adduci potest, quàm Jurensis Monachus, qui in præfatione Vitæ Sancti Romani ad Joannem, & Armentarium Monachos Tarnatenses hæc habet: *Quamvis ergo Agaunus vester Gallico, priscoque sermone tam primitivis per naturam, quam nunc quoque per Ecclesiam veridicâ præfiguratione Petri Petra esse dignoscitur, agnoscat tamen charitas vestra, & inter pineas, abignasque Jurensum Sylvas ipsam quondam à Psalmographo in campis Sylve mysticâ significatione repertam, quæ nunc inibi à Sanctiis fratribus, sublato jam præfigurationis enigmate, pedissequâ stabilitate calcatur.* Monastica ergo regula apud Tarnatensium Agaunum culta in Jurensi monasterio prius observari cœpta fuit, indeque Agaunum portata. Rursus idem Monachus in fine Vitæ Sancti Eugendi Abbatis Jurensis scribit apud Bollandum die 1. Januarii; *Instituta quoque de formatione Monasterii nostri Agaunensis conobii Sancto Marino Presbytero insule Livinensis Abbate compellente digestimus, desideria vestra tam pro jubentis auctoritate Christo opitulante luculenter explebunt.* Erant ergo ejusdem instituti Augustiniani Eremitæ Jurense, & Agaunense, seu Tarnatense, utpotè sub eandem Sancti Augustini regulam adacti, undè laudatus Monachus Jurensis Agaunense Monasterium nostrum jure optimo nuncupavit.

Arbitror, Augustinianos meos mecum minimè conquestruros, nam licèt Lerinenses alterius à nostro instituti fuisse ostenderit, Jurense, & Tarnatense Monachos in nostræ Reipublicæ censum retuli, quorum colonias longè, latèque per Galliam propagatas fuisse non modò Anonymus ille oculatus testis asseruit, verum etiam Gregorius Turonensis in libro de

vitis

vitis Patrum cap. 1. sed Anonymi verba planè repetenda sunt: *Cæperunt exinde venerabilia Patrum examina velut ex referto apum alveario Spiritu Sancto rucante diffundi, ita ut non solum Sequanorum provincie loca secretiora, verum etiam territoria longè, latèque spatiis distincta terrarum divine sobolis diffusa gratiâ monasteriis, atque Ecclesiis repleri.* Initio quidem hi Monachi in cellulis hinc inde per Condadesconensem saltum dispersis habitabant (mandræ divise illæ mansiones Syris vocabantur) at Romanus, cum Eremitarum numerus excrevisset in cœnobium colligendos eosdem duxit: audiatur Anonymus cap. 13. num. 21. *Iste etiam refutato Archimandritarum more, utilis omnes univit in medium, destructis namque mansionum adiculis uno cunctos secum Xenodochio quiescere fecit, ut quos etiam causâ unitæ refectiois una clauderet adicula, discretis quoque lectulis una ambiret & mensio.* Quo anno Jurenses Eremitæ Augustiniani esse cæperint, incertum est; paulò post Sancti Augustini obitum, qui anno 430. contigit, eorundem initia recensenda esse videntur; etenim anno 444. quando Hilarius Arelatenfis Romanum, ac Lupicinum ad se evocavit, jam plura per universam provinciam monasteria condiderant, sexennium circiter cœnobiorum propagationi dandum est; At antequàm Lupicinus ad Romanum se conferret monasticam cum fratre vitam instituturus, jam plures in Eremò annos Romanus exegerat scribente Anonymo cap. 2. num. 4. *Cum ergo in suprascripto loco multo jam tempore prisca imitator Antonii Romanus vitâ frueretur Angelicâ Lupicinus germanitate minor illuc ad fratrem se contulit.* Octennium ad minus dandum est, ut multum temporis effluxisse dicatur. Romanus quinque, & triginta annos natus in eremum secessit; eundem verò anno 456. non amplius superstitem fuisse credo, nam Lupicinum cum Hilperico Patritio, Agrippino Comite, & Egidio Magistro militum pro suorum Monachorum, aliorumque negociis egisse, idem scriptor testatur. Lupicinus post Romanum Monachus rexit; cui Sanctus Eugendus successit, qui septem vix annos natus Romano à genitoribus oblatum fuit, de quâ re legendus Anonymus cap. 4. de Vitâ Romani, quare antè annum 456. Eugendus trigessimam ætatis annum exegerat, qui cum annos vixerit sexaginta quinque, obiit circâ annum 490. Anonymus verò ille Jurensis, qui trium illorum Abbatum vitam descripsit morienti Eugendo se adfuisse testatur.

Tarnatensem regulam sæpè laudat Sanctus Benedictus Abbas Anianæ in concordia Regularum, longiores etiam ex eadem sententias exscriptas suæ collectioni inseruit cap. 2. §. 5. cap. 31. §. 18. cap. 43. §. 16. & 17. ubi Augustinianæ regulæ verba leguntur, quod etiam patet ex cap. 47. §. 11. & 59. §. 4. & cap. 61. §. 12. Hugo Menardus in præfatione Commentariorum ad collectionem Sancti Benedicti Anianensis de regulâ Tarnatensi scribit: *Quædam sumit à regulâ Sancti Augustini.* Sed vir eruditus Tarnatensem regulam nondum ab Holstenio editam non viderat, nam planè constat ex recitata superioris collatione, universam Sancti Patris regulam Tarnatensi illi insertam.

Theodoti Patriarchæ Antiocheni, ac Theodoti Mopsuesteni obitus. De Theodoti Synodo contra Pelagianos. Praxylus Antistes Pelagium Hierosolymâ exturbat. Nestorius novus Antistes Constantinopolitanus.

AD Pelagianos iterum redeo, undè instituta de Lerinensium Monachorum initiis, ac sacris legibus dissertatio parumper averterat, etenim ex Galliâ in Ciliciam Theodoti Mopsuesteni obitus vocat, non ut illi quidem sacras inferias faciamus, sed ut Pelagianorum Patroni, & Nestorianorum Magistri sepulchrum anathemate signemus. Post illos quinque libros, quos ab eodem contra Divum Hieronymum præsertim scriptos fuisse diximus lib. 1. cap. 9. num. aliquid ille postea eadem in causâ ediderit, mihi prorsus incompertum est. Quo tempore mortuus sit, designat Theodoretus in calce Historiæ Ecclesiasticæ: *Eo verò tempore, inquit, quo Divus Theodotus Antiochenam Ecclesiam regebat, moritur Theodorus Episcopus Mopsuestias.* At Theodoti tempus non omnibus certum est. Baronius ad annum 411. num. 69. eo anno Theodotum Alexandro suffectum scribit, ac post sexdecim annos obisse anno 427. Consentit in Chronologiâ reformatâ in tabulis Patriarcharum Antiochenorum Ricciolius. Meus Panvinius in Chronico Ecclesiastico Theodoti tempus intrâ annos 420. & 424. contrahit, & quidem usquè ad annum 424. Theodoti vitam protrahit Pater Lupus in notis ad Collat. 5. Synodi V. ubi de Theodoro agit. Sed nulla ex recitatis sententiis nobis probari potest; nam neque ad annum 411. Theodoti Episcopatus retrahendus est, & planè ultrâ 424. producendus. Theodoretus, qui magnam vitæ partem Antiochiæ exegit, quive historiam finivit, exitu, ut ait, *laudatissimorum virorum Theodoti, ac Theodoti mortis, dubium solvet.* Is in Vitâ Zenonis Anachoretæ hæc scribit: *Cum primum enim Imperator Valens fuisset de medio sublatus militare deposuit cingulum, ac propè Antiochiam se contulit.* At Valens à Gothis victus occubuit Valente VI. ac Valentini. II. Coss. ex Marcellino, Idatio, aliisque nempe anno 378. die IX. mensis Augusti. Zeno verò ex milite Eremicola quadraginta, & amplius annos austeram vitam duxit. Eum Theodoretus visitavit miratus, quod in tam profundâ philosophiâ tantâ esset modestiâ, ac moderatione vir senex, quadraginta enim annis perpetuis versans erat in monastica exercitatione. Itaque attigit annum 418. postea recenset Theodoretus quid cum Alexandro Episcopo idem Zeno egerit his verbis: *Accessit itaque civitatis Antistite, is autem magnus erat Alexander &c. Quoniam jubetur migrare ex hac vitâ, re earum sc. facultatum, quas intelatus olim reliquerat, consituo dispensatorem, qui es & Pontifex, & pontificatum ex lege optimè geris.* Itaque Alexander ultrâ annum 418. fuit Episcopus Antiochenus. Extat Epistola Theodreti ad Dioscorum, in quâ egregiè anni Theodoti Episcopi traduntur: *Sex enim, inquit, annos ibi ego docens tempore Beat. mem. Theodoti Antiocheni Episcopi, qui tum vitâ splendore polluit, & fultit, tum etiam divinorum dogmatum cognitione; Alios deinde tredecim annos tempore Beati Joannis &c. Præter hæc jam septimus agitur annus, quo Deo dilectissimus Archiepiscopus Dominus sedit.* Baronius ad annum 444. num. 19.